جیاوازی نێوان کۆبانی و ءەفرین لەدیدی ئیمپریالیزمی ئەمریکاوە لەچیدایە؟

تاهیر حاجی حەسەن …

تاقەناخی پێش هەرشی ھەشی داعش بەسەر کۆبانی،کەی ئەو ناوچانەی لەژێردەستی شەشی ھەژئاوای کوردستاندا بون،جەرەک لەئارامی و خەکخستن و ژیان بەسەوبردنکی دور لەجەنگی پەودیار بو،بەجیاوازی لەکەی شارو شارچکەو گوندەکانی سوریا،کەلەجەنگدا تەوە گلەندرابون.
بە سیاسەتی ئەمریکاو هاوپەیمانە تاڵان چیەکانیان کارەکی وایش گونجاو نەبو. کەلەلایەک خودی سیاسەتی پەیدە دوور بو لەکەی سیاسەتی باوی ناوچکەو خاوەن ئەتەرناتیفکی خەبەسوبەری دیموکراتیانەبو،وەکاریشی لەسەر وەرچەرخانک دەکرد کەنک گەلان بەپەی نەتەوەو ئاین و مەزهەب لەک جودا بکاتەوەو هەروەک سیاسەتی ناسیۆنالیزمی باو چەن خەریکی بردنە پێشی مەدی شۆڤنیزمی قەومی و دینی و مەزهەبین و بەکەیش کار بە بردنەپێشی چەوساندنەوەی چینایەتی و جیاوازی نێوان نەتەوەکان دەکەن و لەلایەکیتریشەوە بەکە ئەو حزبانەی لەمەیدانی سیاسیدان جاناسیۆنالیستی بن یان ئاینی و مەزهەبی، خەیان گرەدابو بەنەو خواست و بەرژەوەندیەکانی زلهەزانی سەرمایەداری جیهانەوە.

بەپەچەوانەوە، خودی بزوتنەوەی سیاسی پەیدەو ئەو حزب و ەکخراوانەی دی کەلەناو ەژئاوای کوردستاندا هاوپەیمانی پەیدەبون، ەک پەچەوانەی سیاسەتی باو کاریان کردو کەی جیاوازیە قەومی و دینی و مەزهەبیەکانیان تەک شکاندو لەملایشەوە کەمەگەیان بەپەی ئەنجومەنەکانی گەەک و گوند و شارەکان ەک خستەوەو جەرەک ئیرادەیان گەاندەوە بەتاک و کە کەبتوانن لەسەرپەی خەیان بوەستن و خەیان بناسن. کارەکی وایش لەاستیدا پەچەوانەی خواست و بەرژەوەندیە چینایەتیە سیاسی و ئابوریەکانی دەوەتانی ناوچکەو زلهەزانی ئیمپریالیزمیش بو. بەیە هاتن و لەگەی کەمەک کردن بەداعش و ەگەخەش کردن بەیان تاهەرش بکەنە سەر کەبانی و گوندەکانی سەربەو کانتەنە. لەرەوە سەرەتای کارە قەزونەکانی زلهەزان دەستی پەکردو ئارامیەکانی سەر ەژئاوای کوردستانیان

تێکدا.

هەرشی ڕەشی داعش بەسەر کۆبانی و بەرخەدانی چالاکانەی خەڵکی کۆبانی و شەڕڤانان لەدژی هەرشەکانی داعش بەجۆرێک بو کەتواوی جیهانی تووشی شۆک کرد. زۆربەی ئازادیخوازانی جیهان هاتنەمەیدان و بەرگریان لەبەرخەدانی گەلی کۆبانی کرد،هەرلەو قۆناخەیشەوە بو کزۆرێک لەگەنجانی خاوەن بیری ئازادیخوازی و سۆسیالیستی لەتەواوی وڵاتانی جیهانەوە ڕویان کردە ڕۆژاوای کوردستان و پێیوەست بون بەهەزی شەڕڤانانەوە و بەشکیشیان گیانی خۆیان بەخت کرد لەوپەناوەدا. خودی ئەو بەرگریە قارەمانانە فازێکی گەورەی بەخشیە شەڕڤانان و بەرگریە قارەمانێتیەکانیان. دواجار، شەڕڤانان بەچەکی سوک و داعشی دڕندەیش بەنوێترین جۆری چەک و ئامرازی کوشتنی دیکەوە کەڵایەن وڵاتانی چواردەورو ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیانەوە تەقویەت دەکران،کارەکی وایکرد، کەشەڕڤانان بەجۆرێک بەن و لەگەڵ سیاسەتی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی ئەمریکادا بکەونە دانوستانەوە، دواجار ئەمریکاو هاوپەیمانانی جەنگی بەناو دژی داعش هاتنە نەو جەنگکەوەو لەڕێی بەمباران کردنەکانیانەوە،هەم کۆبانیان تەخت کردو دانیشتوانەکیان ناچار بەئاوارەبون کرد،وەدواجاریش داعش لەکۆبانیدا دەڕاو توشی شکستی گەورە کران.

ئالەو قۆناخەوە سیاسەتی دژە مرۆیی ئەمریکا دەستی کرد بەجێبەجێکردنی پلانەکانی لەدژی شەڕی ڕۆژاوای کوردستان،(گەرچی لەم دیویشەوە وانیشان دەدرا کەئەمریکا دەستی گەلی کوردو شەڕی ڕۆژاوای کوردستانە)، هەرئەو جەنگەی لەدژی داعش ڕاگەیەنرا لەعێراق و سوریا لەساڵی 2014 وە، ڕێک بەتێک شکاندنی ئیرادەی شەڕشگێڕانەی ئەو دو کۆمەڵگەیەبو، وڵەڕەگەی ئەو جەنگەوە کەی ژێرخانی ئابوری تێک شکێنراو سامانی سروشتی ئەو دوو وڵاتە کوتە ژێردەستی زلهێزانی وەک ئەمریکاو ڕۆسیاو هاوپەیمانەکانیانەوە چەک فرۆشیەکی باش وەڕێخرا بەبەناو لەناوبردنی داعش. گەرچی داعش ئامرازێکی باش بو بەدەست دەوڵەتدارانی ناوچەکەو جیهانیشەوە، تالەوەڵگەیەو تاڵانی و دزی بەپەردە بکەن و لەملایشەوە ئاستی بژێوی زۆرینەی کۆمەڵگە تەواو بهێنن خوارەوەو لەژێر سیاسەتی هەیمەنەی جەنگدا کەی ناڕازایەتیە جەماوەریەکانیان کوشت لەناوچەکەو جیهانیشدا. چونکە لەژێر سیاسەتی جەنگی دژی تیرۆردا،هەر دەوڵەتو سیاسەتی حاڵەتی تەواری ڕاگیاند.

ئەو ئامرازە کەداعش بو،بەگشت دەوڵەتدارانی ناوچەکەو جیهانیش بەسود بو،بەڵام تەنها بە ڕۆژاوای کوردستان و سیاسەتی پێیدەو

چینوتوژە کرەکارو هەژارکراوەکانی ناوچەکەو جیهانیش بوبەمایەی بەدبەختی.
ناچارکردنی شەقانان و سەرکردایەتی پێدەڵتالەدژی داعش بجەنگن و پەبەپەی پلانەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکان بچنەپێشەوەو شەڕی داعش بکەن، لەم نەوەدا،شەقانان چەک و کەمەکی سەربازیان لەلایەن ئەمریکاو هاوپەیمانانەوە پەدەگەیشت،ئەمانیش زەر زیرەکانە توانیان داعش تەک بشکێنن، بەڵام مەخابن،لەگەڵ تەک شکاندنی داعش و کاول کردنی ناوچەکەدا،هەلومەجەک بە شەقانان و خودی گەلی کوردستان بەخشراوە کەنیەبن دابنیشن و دەست بکەنەوە بەکاری خەکخستن و بەوەبردنی ژیانی ئاسای خەیان. بەگومان کاتەک ئەمریکا یان ەوسیاو وەاتانی زلهێز کەمەک بەهەردەوەت و ناوچەیەک بکەن،لەبەرانبەردا، مەرج و بەرژەوەندی تایبەتیان هەیەو بەرانبەر ناچار دەکەن کەبجەنە ژەر باری ئەو مەرجانەوە،کەئەویش چەک فرۆشی و لەبریدا ەگەدان بەشەریکاتەکانیان کەبەئارەزوی خەیان بتوانن دەست بگرن بەسەر سامانی سروشتی نیشتیمانی هەر گەلەکداو سیاسەتی هەیمەنەی کەرتی تایبەت بخەنە بەواری جەبەجە کردنەوە. ئەستا وەاتەکی وەک عەراق بەئەندازەیەک قەرزدار کراوە کەتاچەند نەوەی داهاتویش نەتوانرەت کەتای بەدانەوەی ئەو قەرزداریە بکرەت. سندوقی دراوی نەودەوەتی و بانکی دراوی نەودەوەتی، ئەو دوو دەزگایەن کەتەواوی وەاتانەک بەچەکدا دەنن کەقەرزیان دەدەنە یان ناچاریان دەکەن بەوەی قەرز وەربگرەت.

جائیستا سوریاو یەمەن و لیبیا و ئەفغانستان لەو وەاتانەن کەبە مەژووییکی دورودرەژ قەرزدار کراون.
وەک ئیشارەم پەدا،سیاسەتی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی،سیاسەتی داگیرکاری و لەبەست بەینی گیانی شەشگەانەی هەر گەلەکە کەدەبەتە ژەردەستیان.
ەژئاوای کوردستان و ئەزمونە نوەیەکەی لەبەردەم هەشەی زلهێزاندایە،کەئەستا خەی لەهەرش کردنە سەرعەفریندا دەبینەتەوە کەلەلایەن دەوەتەکەی ئەردە داعشەوە هەرشی دەکرەتە سەرو بەدەنگەوە کردنی ئەمریکاو ەوسیاو جیهانیش لەبەرانبەر هەرشکانی دەوەتی تورکیادا،نیشانەی ەازی بون و پەشتر ەک کەوتنە لەوباریەوە.

ئەستا چیتر عەفرین وەک کەبانی نابەت کەئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بەن و بەبمارانی سوپاکەی ئەردە داعش بکەن. ئەوەتا ئەمە وەزیری دەرەوەی ئەمریکا لەگەڵ وەزیری دەرەوەی تورکیادا پێکەوە قسەوباسیان کردوە لەسەر ئەو پلانەی کەئەردەغان دەیەوەت،یانی

بەقوناغی سێ کیلۆمەتر بەتەنیشت ناوچەکانی پلانی بۆداشتووە لەوێدا ناوچەی ئارام دروست بکات تائێوەی ئێو سێ ملیۆن و نیو ئاوارەیی سوریا کەلەتورکیادان بگەڕێننەوە لەوێدا جێگیان بە دروست بکرێت. ئاخۆ پاساوێکی وادڕێتەئەقڵی هەرکەسێکەوە؟ ئاخۆ گەر ئەمریکاو ڕوسیاو ئێران وتورکیا ڕاست دەکەن وڵەخزمەتی گەلی سوریادان،بۆچی نایەن ناوچەی بەئەنقەست کاول کراوەکان بنیات بنێنەوەو لەگەڵیدا ئێوەی لەخۆکەی بزێندوی ماوەتەوە بگەڕێتەوە سەر زێدی خۆی؟ چی بکەین لەکاتێکدا،ئاستی ڕکەخراوبوون و شۆڕشگێڕیەتی چینە بەش مەینەتەکان لەوپەڕی لاوازیدایەو کەی گیانی شۆڕشگێڕیەتی چینایەتیان تێیاندا شکاندوە،ئەگەر نا،دەبوا قۆناخێک بوایە شۆڕشی کۆمەڵایەتی بەرپابێتەو کۆتای بەمەژووی ڕەشی کەی زلهێزان و ناسیۆنالیزم وئایین و مەزهەب گەرای بهێنرایە لەناوچەکەدا. هەر لەغیابی هاتنەمەیدانی ئێو چینەکۆمەڵایەتیەیشدایە،کە شۆڕشی ڕۆژئاوای کوردستان و گەلانی زەحمەتکێشی ناوچەکە،وابەئاسانی توشی هیلاکەت باری دەکرێن ودەخرێنە نێوجەنگەکێوە کەڕاستیدا جەنگی ئێوان نیە.

ئێستا عەفرین و ناوچەکانی چواردەوری لەبەردەم هەرشەکدایە کەڕاقیعدا تەنها هەرشی فاشیزمی دەوڵەتی تورکیا نیە بەتەنیا،بەکو هەرشی کەی زلهێزان و وڵاتانی ئێوروپاو سوریاو ئێران و عێراقیش و دەوڵەتی تورکیاو سوپاکەی بەوکالەت ئێو جەنگ دەکێن لەدژی گەلی بەدیفاعی عەفرین و شۆڕشقانان وشۆڕشی ڕۆژئاوای کوردستان و ئێزمونە جیاوازەکەیان. دیسان ئەم پرسیارە دەتێوە پێشێوە:ئاخۆ عەفرین خۆاگر دەبێت و پلان و پڕۆژە دەندانەکانی دوژمنەکانی تێک دەشکێنێت و وەک کەبانی هەمان داستانی بەرخۆدانی دوبارە دەکاتێوە یان لەزەربەهەنانیاندا ناچار دەکرێن بچنە ژێر باری ئێو گوزەمە سیاسی و ئابوریانێوە کەزلهێزان و دەوڵەتانی ناوچەکە پلانیان بە داشتوە؟

هەرچەندێک لەکدانەوەی بەکەین،ناتوانم بەئاسانی بگەم بەوبۆچوونەی کەعەفرین تەسلیم بکرێت ولەنێو گوزەمە سیاسەکاندا بخرێتە بەردەم سات وسەودا پێکردنێوە. چونکە ئێوانەی بەرگری دەکێن لەعەفرین و کەی ڕۆژئاوای کوردستان یان باکوری سوریا،خاوەن ئێو پێگە پوچە نین وەک دەوڵەتدارانی گشت ناوچەکە کەبەگوزەمەی سیاسی و فرەشتن بەن و خیانەت لەگەڵکەیان بکەن،هەروەک حزبەناسیۆنالیستەکانی بەرەی کوردایەتی لەباشوور کردیان. جاهێشتا ڕەنگە زویش بێت گرێو لەسەر ئێو دابەش کردنەی سوریا بکەین و لەم لایشەوە پێیدەو تێڤگەرو کەی

ئەو حزبانەی لەژئاوادان بەئاسانی ملکەچ بکەن بە سیاست و بڕژەوەندیەک کەزلهێزانی ئیمپریالیزمی جیهانی دەیخوازن لەسوریاو لەداهاتوی سوریادا.

تاهیر حاجی حەسەن
24/01/2018